

НАУКОВО-ТЕХНІЧНА РЕВОЛЮЦІЯ І ПРОБЛЕМИ ЛЮДСЬКОГО ІСНУВАННЯ

Актуальність теми: Суспільний прогрес виявив таку рису, як темпоралізація, тобто різке прискорення темпів розвитку. Так, наприклад, деревні лоди дійшли до грамотної писемності за 3 млн. років, а перехід з писемної літератури на друковану печатною машинкою пройшло 5 тис. років, а від друкарства до звукозапису та телебачення пройшло 500 років, а від телебачення до комп'ютерів пройшло за десятки років. Це показує стрімкий розвиток технологій від середини XIX ст. до сьогодні [3, с.206]. З одної сторони це добре, тому що ми не стоїмо на місці і з кожним роком з'являються нові технології на ринку, які можуть задовольнити наші побутові проблеми. Але з другої сторони, з появою нових технологій, пов'язуються як і сильні машини, так і розвинутіші штучні інтелекти, які в свою чергу можуть замінити десятки людей, як і фізично, так і розумово [2, с.201].

Об'єктом дослідження є проблеми, що виникли в результаті науково-технічної революції (НТР). **Предмет дослідження** – суспільні наслідки впливу якісного стрибку в структурі і динаміці розвитку продуктивних сил. **Метою дослідження** є визначити сутнісні характеристики поняття «науково-технічна революція», провести аналіз суспільних наслідків і провести аналогію з літературою. Відповідно до мети поставимо такі **завдання**: визначити сутність поняття «науково-технічна революція»; проаналізувати глобальні проблеми, що виникли в результаті НТР; провести аналогію майбутнього за можливою теорією «Кіберпанка». Термін «науково-технічна революція» вперше ввів у науковий обіг Дж. Бернал у книзі «Світ без війни», що вийшла в СРСР. З тих пір з'явилося більше 150 визначень сутності НТР у працях вітчизняних і російських вчених. Вони найчастіше розглядають її як передачу функцій людини машині, революцію в технологічному способі виробництва, процес інтенсивного зближення науки, техніки і виробництва, зміни в головній продуктивній силі [2, с.207]. Науково-технічна революція – якісний стрибок у структурі і динаміці розвитку продуктивних сил, корінна перебудова технічних основ матеріального виробництва на основі перетворення науки в провідний чинник виробництва, в результаті якого відбувається трансформація індустріального суспільства у постіндустріальне [3, с. 205]. Перша науково-технічна революція (XV–XVII ст.) відкинула систему Аристотеля і геоцентричне вчення Птолемея, пододала середньовічну схоластику і зусиллями Коперника, Кеплера, Галілея, Декарта, Ньютона та інших вчених створила основи математики, астрономії, механіки, медицини, тобто саме природознавство. Цей період характеризується масштабним розвитком промислового виробництва. На зміну феодальній суспільно-економічній формації прийшла капіталістична, що характеризується розвитком продуктивних сил і ускладненням виробничих відносин [3, с. 205]. Друга науково-технічна революція (XIX ст.) зруйнувала метафізичні ідеї незміненості природи і утвердила діалектичні ідеї загального розвитку ізв'язку з природою на основі атомістичної теорії і періодичного закону в хімії, вчення про збереження і перетворення енергії у фізиці, а також клітинної й еволюційної теорії у біології. Вплив науки ще більше виявляється у розвитку продуктивних сил, з'являються нові галузі виробництва, загострюються суперечності з виробничими відносинами у суспільстві [3, с. 205]. Третя науково-технічна революція (з кінця XIX ст.) почалася з руйнування концепції неподільного атома і створення квантово-механічної системи світосприймання, яка характеризується кількісними фізичними властивостями мікросистем. У ході цієї революції наука проявляє революціонізуючий вплив на розвиток виробництва і виробничих відносин [3, с. 205]. Четверта науково-технічна революція (з кінця XX ст.) охопила інтелектуальну діяльність, починаючи з інформаційних образів в економіці, штучного інтелекту у нових технологіях і продовжується в біології, інформатизації суспільства, розвивається світова глобалізація у науці і техніці. Саме цей період і прийнято називати НТР [3, с. 206]. Ця четверта революція характеризується розвитком в таких галузях: автоматизація та комп'ютеризація виробництва та управління виробничими процесами; оволодіння новими джерелами енергії; освоєння космосу; створення штучних матеріалів; розвиток новітніх технологій [3, с.206]. Під час розвитку нових технологій, люди старалися використовувати технології в некорисних цілях, частіше для залякування своїх ворогів, наприклад у війнах. Через таку гонку озброєнь, було створено найнебезпечнішу зброю під назвою ядерна боєголовка. Але крім війн, ще була одна проблема на планеті-екологічна криза. Вона появилася унаслідок засмічення в атмосфері різних газів і речовин, що причинило собою часті захворювання на невиліковні хвороби і велику смертність серед народів. На жаль, будь-яка діяльність людини так чи інакше пов'язана з забрудненням навколишнього середовища. Людство вже з початку свого існування поступово нарощувало свій антропогенний тиск на природу, а в останні 80 - 100 років цей тиск досяг максимуму. Суспільство вже досить довго балансує на межі екологічної катастрофи нечуваних масштабів, лише якимось дивом уникаючи останньої [1, с.374]. Кіберпанк загалом показує нам, до чого може призвести цей створений нами бездоганий світ, описує смерть суспільства внаслідок якоїсь глобальної катастрофи і нове відродження тих не багатьох людей, що залишились. Кіберпанк, як жанр літератури є дещо суміжним із постапокаліптикою, і є найсучаснішим її різновидом в процесі розвитку суспільства [4, с. 342]. Як зазначено у Вікіпедії, слово «кіберпанк» походить від англ. cyberpunk, яке в свою чергу складається з таких слів, як cybernetics – кібернетика і punk – не-потріб, відходить [4, с.332]. Кіберпанк – це суміш кібернетики, що раніше була привілеєм тільки багатих верств суспільства і панку – культурного прошарку кінця 70-х і початку 80-х. Кібер і панк – два раніше несумісних поняття, бо технології часто розглядалися як інструмент утистки нижчих класів з боку вищих. Кіберпанк – апофеоз постмодернізму, техносвітгляд, на основі якого можливо створити світ із власної уяви. Якщо абстрагуватися від філософії, то можна стверджувати, що кіберпанк – це стиль життя [5].

Висновки: Отже, дуже виразно постає проблема людства: з різким розвитком технологій, приходить більше бід, а ніж користі. З появою нових технологій, роботи почнуть замінити людей в їхньому житті і скоро у нас пов'яляться проблеми через них, так як вони забирають у нас все наше життя, і наше буття теж. Таким чином, теорія «Кіберпанка» з великою ймовірністю може статися і тоді людству настане кінець, і наш слід буття розвіється у кіберпросторі.

Список використаних джерел

1. Лайон Д. Інформаційне суспільство: проблеми та ілюзії // Сучасна зарубіжна соціальна філософія. К., 1996. С. 362-380.
2. Сілаєва Т.О. Філософія: Курс лекцій. Тернопіль, СМП «Астон». 2013. С. 200-208.
3. Тулмин С. Структура розвитку науки. Из Бостонских исследований по философии науки. М., 1978. С. 170-190.
4. Белл Д. Социальные рамки информационного общества // Новая технократическая волна на Западе / Под ред. П. С. Гуревича. М.: Прогресс, 1986. – 310-330
5. Кіберпанк URL: [https://uk.wikipedia.org\(28.06.2020\)](https://uk.wikipedia.org(28.06.2020))